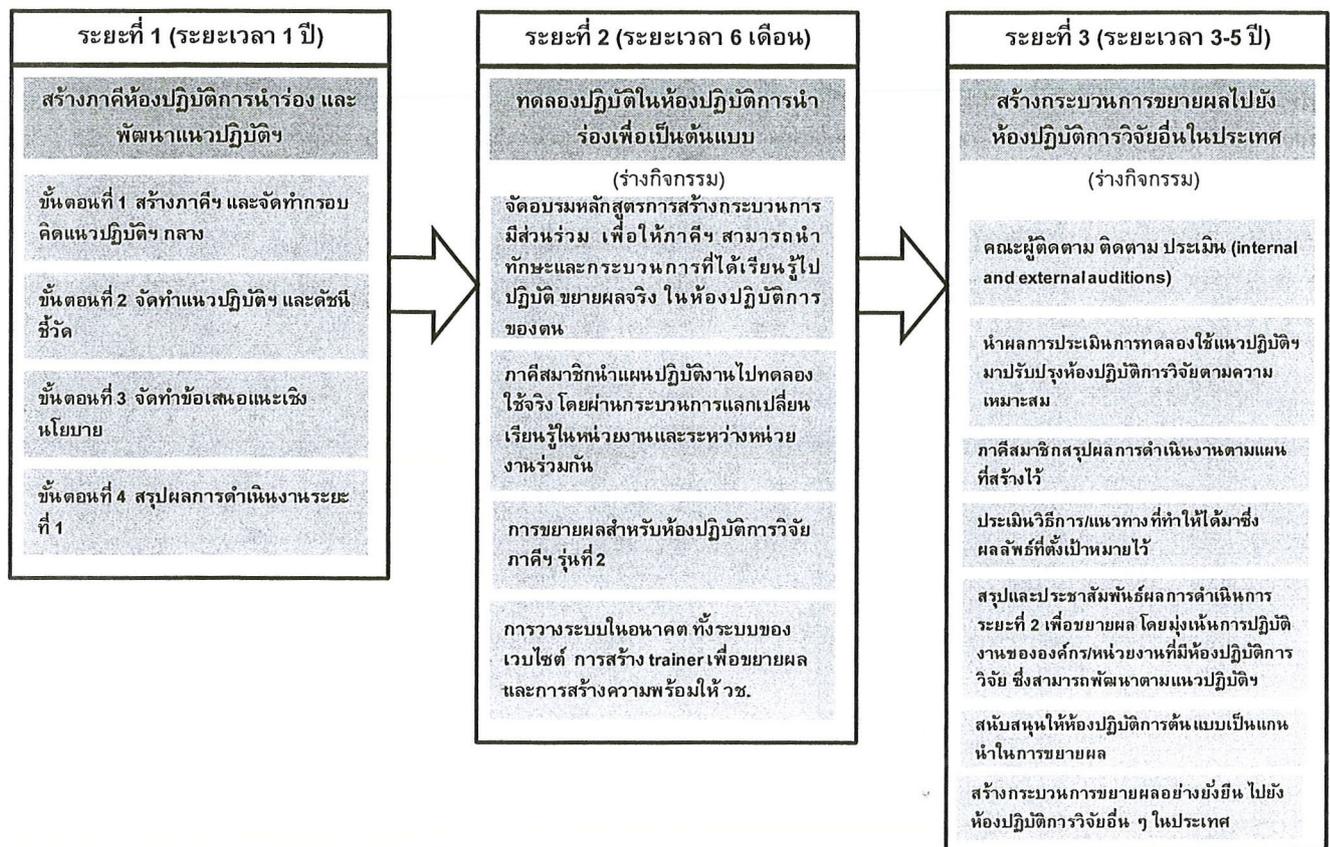

บทที่ 7 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลจากการดำเนินงานระยะที่ 1 ของโครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการวิจัยในประเทศไทยคือ “ แนวปฏิบัติห้องปฏิบัติการปลอดภัย ” และ “ คู่มือการประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ ” เป็นเครื่องมือที่พร้อมสำหรับให้ห้องปฏิบัติการวิจัยของหน่วยงานที่สนใจยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการนำไปใช้และเรียนรู้การสำรวจสถานภาพเบื้องต้นเพื่อเก็บข้อมูลไปประเมินและจัดการความเสี่ยงต่ออันตรายด้านต่าง ๆ ในห้องปฏิบัติการด้วยตัวตนเอง อย่างไรก็ตามการดำเนินงานให้เป็นผลสัมฤทธิ์โดยรวมต้องอาศัยกรอบที่กำหนดไว้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจำเป็นต้องวางแนวทางการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนชัดเจนอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบเพื่อสนับสนุน สำหรับการดำเนินงานในระยะสั้น คณะที่ปรึกษาได้เสนอกรอบการดำเนินงานต่อเนื่องจากระยะที่ 1 ไปอีก 2 ระยะ รวม 4 ปี ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 ภาพรวมการดำเนินงานของโครงการฯ ภายในระยะเวลา 5 ปี

เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนในการนำไปพิจารณาให้การสนับสนุนคณะทำงานได้เสนอมาตรการการดำเนินงาน พร้อมทั้งระบุ วัตถุประสงค์ เหตุผล วิธิดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบหลัก และผลลัพธ์ ดังตารางที่ 4 ทั้งนี้ข้อเสนอเหล่านี้ต้องการการผลักดันจนเกิดเป็นนโยบายและการปฏิบัติจริง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นผู้มีส่วนสำคัญร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่ดูแลระบบมาตรฐานของชาติ

ตารางที่ 4 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

มาตรการ	วัตถุประสงค์	เหตุผล	วิธีดำเนินงาน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ช่วงการดำเนินงาน	ผลลัพธ์
สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ESPReL	<p>ความมุ่งมั่น กระตือรือร้นของภาคีอย่างต่อเนื่อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อมีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมพร้อมกับการสร้างความรู้ใหม่จะช่วยให้การเกาะกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> สร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนในเว็บ ESPReL สนับสนุนกลุ่มที่เป็นแกนให้ดำเนินงานในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (ทำให้กลุ่มเดิมไม่ตาย และเกิดความต่อเนื่องในการทำงาน, key word = R&D) ใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการทำแผนที่ผลลัพธ์ ดึงผู้สนใจรวมในโอกาสที่เหมาะสม เวียนกันจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างภาคี และกลุ่มอื่นๆ (อาจรวมถึงแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ) 	<ul style="list-style-type: none"> วช. สนับสนุน ศูนย์ความเป็นเลิศฯ ประสานการดำเนินงาน 	<p>ระยะที่ 2-3 (1-4 ปี)</p>	<p>กลุ่มซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนประสานงานทั้งเชิงวิชาการ และ logistic เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน</p>

มาตรการ	วัตถุประสงค์	เหตุผล	วิธีดำเนินงาน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ช่วงการดำเนินงาน	ผลลัพธ์
ขยายผล	สร้างพลังขับเคลื่อนนโยบาย สร้างแรงจูงใจ	เพื่อความต่อเนื่องจนเห็นผลลัพธ์ เพื่อกระตุ้นให้มีการพัฒนาความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มจำนวนห้องปฏิบัติการที่แท้จริง - พัฒนาห้องปฏิบัติการตัวอย่าง - ระบบพี่เลี้ยง - พัฒนาต่อยอดการจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานต่าง ๆ แล้ว เช่น มอก. 18000, ISO 14001, ISO/IEC 17025, OECD-GLP - พัฒนารูปแบบการรับรองผลการดำเนินงานขั้นต่ำ เช่น ESPReL Label อาจรับรองเป็นต้น ๆ หรือภาพรวม - เผยแพร่ตัวอย่างที่ได้รับการรับรอง - ให้ผู้ได้รับการรับรองสามารถใช้เป็นแต้มต่อการรับสมัครสนับสนุนวิจัย 	<p>ระดับนโยบาย วช. สนับสนุนระดับปฏิบัติ</p> <p>วช. ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสรรทุนวิจัย พิจารณารูปแบบการสนับสนุนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น มีการแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิรับผิดชอบ</p>	ระยะที่ 2-3	ภาคีสมาชิกในปีแรก 4-5 ห้องปฏิบัติการ สามารถสร้างเครือข่าย ห้องปฏิบัติการโดยประยุกต์ใช้กระบวนการและเครื่องมือของ ESPReL เพื่อยกระดับความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 5 เครือข่าย/ ภาคีสมาชิก ตามความสามารถของหน่วยงานที่สนับสนุน
กำหนดเป็นนโยบายเพื่อการ (บังคับ) ใช้ระดับในต่าง ๆ	ระดับชาติ เพื่อให้มีระบบการจัดการความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการในประเทศ	มีช่องว่างทางกฎหมายที่ดูแลไม่ถึงความปลอดภัยในภาครัฐและสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้ช่องและทางออก (จัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยเป็นภาคบังคับในทุกระดับ และไม่เน้นความปลอดภัยเท่านั้น แต่เน้นวิธีการพัฒนาและปฏิบัติตามจากความรู้ที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้ด้วย) - การสนับสนุนให้มีกฎหมายของพรบ.อาชีวอนามัยและนำสาระดำเนินการจัดการความปลอดภัยมาปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม 	ภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของห้องปฏิบัติการในเชิงการวิเคราะห์ และสภาวะแวดล้อม	หลังระยะที่ 3	เกิดมาตรการทางกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือข้อบังคับ ส่วนสนับสนุนและบทลงโทษ
ระดับองค์กร เพื่อให้มีระบบการจัดการความปลอดภัยห้องปฏิบัติการขององค์กร	การรวมตัวกันทำงานอย่างเป็นพลังในการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งต้องการทั้งส่วนสนับสนุนและกำหนดเป็นนโยบาย	การรวมตัวกันทำงานอย่างเป็นพลังในการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งต้องการทั้งส่วนสนับสนุนและกำหนดเป็นนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายหน่วยงานวิจัยให้ยอมรับข้อตกลงร่วมกัน - สร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการที่ยอมรับการทำงานด้านความปลอดภัยร่วมกัน - กำหนดตัวชี้วัดใน TQM 	หัวหน้าหน่วยงานที่มีห้องปฏิบัติการวิจัย, บริการ, การเรียนการสอน	ระยะที่ 3	ข้อกำหนดและตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุนการวิจัย และหน่วยงานระดับปฏิบัติ

มาตรการ	วัตถุประสงค์	เหตุผล	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบหลัก	ช่วงการดำเนินงาน	ผลลัพธ์
การกำกับดูแล	เพื่อให้เกิดเป็น จุดแข็ง ของประเทศ และภูมิภาค	<ul style="list-style-type: none"> ยังขาดหน่วยงานรับผิดชอบในการกำกับดูแล และพัฒนาต่อไป มีห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เชิงธุรกิจ เปิดมากขึ้น โดยเฉพาะในเมือง มาตรการกำกับดูแลห้องปฏิบัติการ ธุรกิจ การเรียนการสอน และ อื่นๆ (ไม่แบ่งแยกเป็นส่วนๆ) 	<ul style="list-style-type: none"> เสนอประเด็น ผลักดันวาระการจัดการความปลอดภัย ห้องปฏิบัติการเป็นวาระแห่งชาติ จัดทำเป็นข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยโดยอาศัยปัจจัยด้านการจัดการที่ปรากฏตามระบบ มาตรฐานของสากล วิเคราะห์ห้องกรังในประเทศไทยที่ควรขึ้นมาเป็นส่วนงาน กลางในเรื่องนี้ และรวมถึงวิธีการบริหารจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> วช. สมอ. 	ระยะที่ 3	หน่วยงานกลางของ (ประเทศไทย) และรับผิดชอบ/ ประสานงาน
สร้าง ความ ยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ทำให้เกิดการ สร้างวัฒนธรรม ความปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้เมื่อความปลอดภัยเป็นสำนึกของคน จนการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยเป็น วัฒนธรรมของคนและองค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาและข้อปฏิบัติ ที่ เกี่ยวข้องกับสารอันตราย เพื่อ สร้างพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ทั้งในและนอกกระบวนการศึกษาทุกระดับ สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระตุ้น สำนึกด้านความปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวง ศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงแรงงาน 	ระยะที่ 3	ลดจำนวนอุบัติเหตุและความเสียหายจากการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทำงานอย่างปลอดภัย
สร้าง / ขยาย การ สร้าง ความ ตระหนัก	สร้าง / ขยาย การ สร้าง ความ ตระหนัก	ความปลอดภัยเกิดขึ้นได้ด้วยความเสี่ยง ด้วย จาก การ มอง เห็น ความ เสี่ยง ด้วย ตนเอง เครื่องมือต่างๆ ที่ได้ทำขึ้น แล้ว สามารถ นำ ไป ใช้ ได้	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาเครื่องมือในการสร้างความตระหนักและ เผยแพร่ เช่น checklist และ การวิเคราะห์ช่องว่าง (gap analysis) เผยแพร่กรณีตัวอย่างการทำดี 	วช. สนับสนุน	ระยะที่ 2 (1 ปี)	
มีโครงสร้างรองรับ	มีโครงสร้างรองรับ	เพื่อให้เกิดความชัดเจนของ ผู้รับผิดชอบและภาวะหน้าที่	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดโครงสร้างเชิงองค์กรที่สามารถบูรณาการเป็น ภาพรวมของการสร้างความปลอดภัย กำหนดบทบาทและหน้าที่ เพื่อติดตาม กำกับดูแล ให้ การรับรอง ซึ่งต้องมีทั้งการพัฒนา ระบบ และการ พัฒนาบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> วช. สมอ. กระทรวงวิทย์ สกอ. 		โครงสร้างของแต่ละ องค์กรที่สอดคล้องกับ โครงสร้างของหน่วยงาน กลาง (ต้นแบบ)